

Podpora a překážky na začátku domácí péče

Ještě včera bylo vše v relativní pohodě. A dnes se něco stalo vašemu příbuznému v seniorském věku – upadl, utrpěl drobný úraz, nemůže sám vstát a vy ho sami nezvednete. A co teď? Začnete shánět informace. Ale kde?

Poprosíte další členy rodiny a případně přátele o „první pomoc“. **Obrátíte se na praktického lékaře** pečovaného. Tam dostanete léky a nějaké slovní doporučení. Dobré bude, když se vám podaří pečovaného vůbec k lékaři dopravit. Když ne, tak je vše „online“. Že nejste zdravotník? Že neumíte ani podávat injekce, měřit glukometrem diabetikovi hodnoty cukru, že nevíte, kde a jaké pleny koupit, a že nevíte nic o chodítkách? A že... Nedá se nic dělat. Musíte. Pár dní to jde. Ale síly vám ubývají a vy musíte třeba ještě chodit do práce.

A tak zjistíte, že jsou **zařízení pečovatelských služeb**. Hledáte, kde jsou ty vám nejbližší. Určitě se můžete podívat třeba na internet a na stránky Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) <https://mpsv.gov.cz/registr-poskytovatelu-sluzeb>. Tam najdete aspoň rámcové informace. Také se začnete vypyávat v okolí podobně „postížených“ sousedů, přátel, kolegů. Zjistíte, že významným poskytovatelem sociálních služeb je tzv. neziskový sektor. Už víte, kam zavolat a kam se zastavit pro radu ohledně sociálních služeb. Začínáte s **domácí péčí** jako pečující ani jste se nenadáli.

Primární zdravotní služby vám poskytuje **praktický lékař** ve své ordinaci (jeho návštěva u pacienta doma je ale často nemožná). Jaká je nyní situace se dočtete třeba zde: <https://silapacientu.cz/2026/01/02/zmeny-ve-zdravotnictvi-od-ledna-2026-prehled-novinek-pro-pacienty/>.

Ale **sociální služby** vám bude zajišťovat zcela jiná instituce a zcela **jiný tým**, který o vašem příbuzném do této chvíle neví vůbec nic.

A tak vám začne další etapa péče. Nejdříve zajistíte aspoň to, aby při pádu či nějaké nehodě příbuzného v době, kdy nejste s ním doma, přišla pomoc. To znamená objednat tzv. **tlačítko SOS**. Toto tlačítko je napojeno na centrální informační dispečink pečovatelské služby a také policie. Aby se policie dostala do bytu, musíte předat na příslušná místa klíč od bytu. Příbuzný má možnost po stisknutí tlačítka promluvit s dispečinkem. Ten vydá signál policii. Přijdou silní pánové z policie, otevřou si byt a pomůžou příbuznému třeba postavit se na nohy v případě, že opět upadl, nebo zajistí jinou okamžitou pomoc. Vždy je totiž položena otázka, zda je vše v pořádku nebo zda po pádu není zraněný a nemají zavolat sanitku. Jen doufejte, že ti silní pánové jsou opravdu od policie.

A postupně se přidávají další potřebné služby. Pracovnice vámi oslovené **pečovatelské služby**, které organizují celý proces péče, osobně přijdou a sepíší **sáhodlouhý dotazník o tom**, jak je na tom váš příbuzný, aby věděly, co je možné a potřebné za služby nabídnout. Postupně jsou objednány u pečovatelské služby dovozy obědů a pak také třeba příchod pečovatelky pro pomoc s podáváním jídla a třeba aspoň 2x týdně s hygienou a podobně. Přesto, že jste s příbuzným seniorem v denním styku, vaše i jeho síly ubývají.

A tak zjistíte, že existuje něco jako **příspěvek na péči**. Protože pečovatelská služba něco stojí, vaše zaměstnání musíte omezit a peníze jsou potřeba. A tak se začnete orientovat, raději řeknu brodit, v tom složitém systému sociálních podpor. A k vašemu velkému překvapení zjistíte, že **žádost o příspěvek na péči se vyřizuje na Úřadu práce**. Přehled krajských poboček a kontaktních míst najdete zde: https://www.vzdelavacisluzby.cz/dokumenty/rejstrik-y-adresare-seznamy-statistiky/dalsi-ciselniky-a-seznamy/struktura_uradu_prace_cr.pdf

Takže se obrátíte na Úřad práce. Opět přijde příslušná paní referentka z Úřadu práce. Sepíše opět **sáhodlouhý protokol** o tom, co příbuzný senior zvládá. Sepíše, do jaké míry je soběstačný. A tady je první vykřičník! Nesnažte se rozhodně uvádět, že váš příbuzný je šikovný, co ještě ve svém věku a postižení zvládne! Naopak po pravdě, ale bez nadsázky uveďte všechny obtíže i ty, které teprve počínají vznikat. Každým dnem se totiž situace bude zhoršovat. Záznam této referentky, který si v rukopise ovšem ona ponechá pro další řízení, je velmi důležitý. Jde o tzv. **sociální šetření**.

No a pak musíte podat **žádost o příspěvek na péči**. Formulář je dnes už na stránkách úřadu. A k němu musíte přiložit mnoho dokumentů o zdravotním stavu příbuzného. Jedním z podstatných podkladů je **posudek od praktického lékaře**. Ne jedním z podstatných, ale vlastně zásadním, **nejdůležitějším podkladem pro přiznání výše příspěvku na péči!**

A teď co je důležité: praktický lékař do svého posudku uvede nějaké informace. Převezme je ze své zdravotní dokumentace o pacientovi. No ale pacient většinou různé zprávy v papírové formě o problémech zdraví svého života už dávno nemá. Jistě také změnil třeba již několikrát svého praktického lékaře. Takže posudek o zdravotním stavu pro Úřad práce od praktického lékaře může být dost omezený jen na to, co má lékař v dokumentaci. A pak také záleží na pečlivosti každého lékaře a vlastně i ochotě se takovým pacientem (možná už v pokročilém seniorském věku) zabývat. Určitě je mnoho pečlivých, ochotných a vstřícných praktických lékařů, to musíte věřit. Svůj posudek praktický lékař nijak s pacientem nekonzultuje. Prostě „něco“ odešle. Posudek praktického lékaře je přitom pro účely žádosti o příspěvek na péči zásadní a je považován za tzv. **nález poskytovatele zdravotních služeb**.

A nastává další proces, který řídí **referentky odboru sociální péče Úřadu práce** ve spolupráci s nedávno nově vzniklým **Institutem posuzování zdravotního stavu (IPZS)**. A to je další martýrium (<https://mpsv.gov.cz/up-cz/prispevek-na-peci>).

Zážitky, prožitky, námět, a rady z vlastního příběhu pečujícího.

19.4.2026

doc. Ing. Alena Tichá, Ph.D.